

ХРОНОЛОШКИ ОКВИРИ АНТИЧКЕ ГРЧКЕ

Историја као наука почиње тек са појавом писаних извора. Да би се историја бавила неком цивилизацијом потребно је да она има своје или преузме туђе писмо. Горња граница историје античке Грчке је XVI век п. н. е.

- Прва фаза грчке историје је тзв. *микенско доба* које обухвата период од XVI до XII века п. н. е. Носиоци ове цивилизације су Ахајци. Они су преузели од Крићана писмо „линеар А”, прилагодили га свом језику, и отуда је настало писмо „линеар Б”. Ову бронзану цивилизацију срушиће Дорци у XII веку. Микенска цивилизација је заснована на металургији бронзе и на сточарству, а при том је снажно социјално раслојена: робови, зависни сељаци¹, независни сељаци, племство² и ванак или краљ. Многа достигнућа микенске епохе су после дорске сеобе пала у заборав као и Б линеарно писмо у матичној Грчкој.
- Друга фаза грчке историје је тзв. *хомерско доба* које обухвата период од XII до друге половине VIII века п. н. е. Добило је назив по Хомеровим еповима, који су данас најзначајнији извор за овај период. Ово доба назива се још и *мрачно доба*, јер је то период без писма. Једна од карактеристика овог раздобља је употреба гвожђа. Само друштво је хаотично, а посебно је изражено сиромаштво и долази до честих ситних ратовима, као и сеоба. Основа живота је племенско друштво и нема градског живота. Најпримитивније грчко племе су Дорци, које је дошло из централног Балкана и заузело Платонију (?Лаконију) и Месенију. Дорци ће дати подстрек великој сеоби, која ће почети 750. године п. н. е.
- Трећа фаза грчке историје је тзв. *архајско доба* које обухвата период од 750. до 500. године п. н. е. У ово доба долази до постепеног распада родовске заједнице, а настају полиси и почиње велика грчка колонизација. Настајање полиса и колонизација су узајамне и карактеришу архајско доба. До колонизације долази како би се смањиле социјалне и политичке борбе у самој Хелади. Колонизација доводи до материјалне и културне размене.
- Четврта фаза грчке историје је тзв. *класично доба* које обухвата период од 500. до 323. године п. н. е., дакле до смрти Александра Македонског. То је најбоље време грчке историје, доба процвата филозофије, писмености, уметности, егзактних наука. Разликујемо два ужа раздобља:
  - Период од 500. до 431. године п. н. е., односно време од Персијских ратова до почетка Пелопонеског рата. То је *доба пентеконтаетије* или *доба педесетогодишњице* — најсјајније доба грчке историје. Године 480. п. н. е. битка код Саламине је наговестила грчке победе, период успеха, оптимизма.
  - Период од 431. до 323. године п. н. е. карактерише почетак Пелопонеских ратова и криза полиса.

Белешке:

- са предавања С. Душанић у току зимског семестра школске 2001/2002.

¹ Сељаци који су радили на имањима племства

² *Telestai*, племство на свештеничкој основи и *hepetai*, војничко племство задужено за одбрану двора.